

DZIENNIK XI. ZJAZDU LEKARZY I PRZYRODNIKÓW POLSKICH W KRAKOWIE

Członkowie Zjazdu otrzymują „Dziennik“ bezpłatnie. Nadto nabywać można „Dziennik“ w Biurze dzienników J. Hopcasa i A. Salomonowej (Sławkowska 2) po 30 hal. za zeszyt.

Obrady sekcyjne.

Zwracamy uwagę, że referaty w myśl uchwały Komitetu będą zamieszczone w mającym wyjść później »Pamiętniku«, poniżej zaś znajdujące się sprawozdania są tylko wiadomościami kronikarskimi.

Redakcja „Dziennika Zjazdu“.

Sekcja filozoficzna.

Na wczorajszych posiedzeniach przewodniczyli Dr Garfein-Garski, prof. Łukasiewicz i prof. Bandrowski. X. Prof. Dr Pawlicki wygłosił referat na temat »Co znaczy monizm«, prof. Dr Twardowski o »Historycznym pojęciu filozofii«, dalej Dr Halpern, Dr Grzybowski, Stamm, Dr Dawid, Dr Bandrowski, Dr Dobrzyńska-Rybicka i Dr Zawirski.

W poprzednim numerze przy wiadomości o wyborze prezydium zamiast nazwiska Dr Daszyńska Golińska, powinno być Dr Dobrzyńska-Rybicka.

Sekcja nauk ścisłych.

Posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem prof. Dicksteina z Warszawy przy bardzo licznych udziałach słuchaczy (przeszło 100). Odczyty prof. Smoluchowskiego ze Lwowa i Natansona z Krakowa, poruszające najgłębsze zagadnienia współczesnej fizyki i chemii wywarły na słuchaczach głębokie wrażenie i spotkały się z gorącym uznaniem.

Dalszy ciąg posiedzenia miał miejsce w I. pracowni chemicznej uniwersytetu, gdzie prof. Olszewski urządził wystawę aparatów, przeważnie własnej konstrukcji, służących do skraplania gazów. W swym referacie podał prelegent historyczny zarys swych klasycznych badań a oprócz tego zademonstrował najnowsze swe przyrządy do oddzielania tlenu i azotu ze skroplonego powietrza, jakoteż przyrząd do równoczesnego skraplania powietrza i wodoru.

Wystawa urządzona przez prof. Olszewskiego z wielkim nakładem pracy, rzuca bardzo jasne światło na rozwój tych badań, których owoce tak wybitną rolę odegrały w rozwoju nauki.

Popołudniu sekcja rozdzieliła się na poszczególne grupy objęte programem. W grupie matematycznej (zagał prof. Żórawski) przewodniczył prof. Puzyna, na dziś wybrano przewodniczącym prof. Dicksteina. Na temat: »Ogólny pogląd na reformę nauczania matematyki, pożądane w naszych szkołach średnich«, prof. Zaremba: »Pogląd na przyczyny, w następstwie których nauka matematyki w szkolnictwie średnim nie daje należytych owoców«, prof. Łomnicki: »Pewniki geometryczne Hilbert'a w nauczaniu w szkołach średnich«, prof. Żórawski: »O nauczaniu początków rachunków różniczkowego i całkowego w gimnazyjach i szkołach realnych«. Prof. Dickstein postawił następujący wniosek:

»Zjazd XI. Lekarzy i Przyrodników Polskich w Krakowie uchwała, aby Delegacja stała, powoławszy do współdziałania przedstawicieli naszych ciał naukowych i pedagogicznych, zechciała przygotować referat na Zjazd nastę-

pnym o postępie prac nad reformą nauczania w szkołach naszych nauk matematycznych«.

Następnie na wniosek prof. Żórawskiego uchwaliła grupa powierzyć prof. Puzynie i prof. Żórawskiemu utworzenie komisji z siedzibą we Lwowie, składającą się z profesorów matematyki szkół wyższych i średnich galicyjskich, której celem byłoby porozumiewanie się w kwestiach pedagogicznych z zakresu nauczania matematyki w szkołach średnich w Galicji.

Sekcja zdrowotności publicznej.

Na pierwszym posiedzeniu po zagajeniu przez Prof. Bujwida, wybrano prezesów, którymi zostali pp.: Dr Polak z Warszawy, Prof. Kućera Lwów, Dr Semerad Praga, Dr Obtułowicz Lwów, Kramsztyk Zygmunt Warszawa, X. J. Gralewski Warszawa, Prof. Piasecki Lwów, Puławski Warszawa, Dr Lachowicz Lwów, Gantkowski Poznań, Dr J. Janowski Warszawa, Kopeczyński Warszawa, Dr Sterling Łódź, Dr Karwowski Poznań, Dr Walczyński Tarnów, Prof. Wiczkowski Lwów, Dr Zawadzki Warszawa, Dr Mikołajski Lwów.

Na temat »Postulaty higieny szkolnej« referowali: Dr Piasecki, Kopeczyński, Nitsch, Bujwid; w dyskusji przemawiali: Dr Janiszewski, Dr Obtułowicz, Prof. Bujwid, Dr Weinsberg, Dr Gertler, Dr Mikołajski, Dr Staniszewski, Dr Landau, Dr Poźniak, P-na Hindemitówna. Odpowiadali Dr Piasecki, Kopeczyński, zakończył Prof. Bujwid.

Uchwalono wnioski przedstawione przez referentów, a mianowicie Dra Piaseckiego:

Wychowanie fizyczne, oparte na podstawach naukowych wymaga przede wszystkim starannie przygotowanych kierowników. Zyskać ich możemy przez zaprowadzenie, względnie udoskonalenie ćwiczeń cielesnych na Uniwersytetach i w Seminarjach naucz., nim zaś to się stanie przez wysyłanie nauczycieli na studia do Szwecji. Również instytucję kursów gier ruchowych dla nauczycieli należy ustalić i oprzeć o fundusze publiczne.

2) Każda szkoła powinna być zaopatrzona w salę gimnastyczną i boisko dla gimnastyki i gier.

3) Gimnastykę należy uczynić przedmiotem obowiązkowym w szkołach wszelkich typów i dla obojg płci. Co do tygodniowego wymiaru godzin można poprzestać na razie na dwóch jedynie pod warunkiem zaprowadzenia prócz tego trzeciej godziny poświęconej obowiązkowym grom.

4) Na równi z gramami, należy zaprowadzić wszędzie, gdzie pozwalają stosunki miejscowe, pracę ręczną w polu (ogrodnictwo, niwelację boisk itp.).

5) Synteza turystyki gier ruchomych i ćwiczeń wojskowych zaczynająca się u nas za przykładem Anglii przyjmować pod nazwą harców (Scouturg) zasługuje na gorące poparcie jako jeden z najdzielniejszych środków wychowania fizycznego.

6) Każdy nowy budynek szkolny powinien być zaopatrzony w urządzenie natryskowe. Prócz tego, rząd kraj.

gminy i instytucje opiekujące się młodzieżą mają obowiązek udostępnienia jej kąpeli stawowych lub rzecznych i nauki pływania.

Mieszkanie, żywienie, odzież.

1) T. zw. »Stancje« uczniów należy poddać ściślemu nadzorowi pod względem stosunków zdrowotnych, wzorem »Tow. opieki nad młodzieżą« w Tarnowie.

2) Wszelkie bursy i internaty wymagają opieki lekarskiej, rozciągającej się na warunki zdrowotne, budynki, opalanie i wietrzenie, regulamin domowy, żywienie i t. d.

3) »Domy opieki« dające schronienie ubogiej młodzieży w godzinach pozaszkolnych zasługują na większe rozpowszechnienie. Tryb zajęć w nich należy uregulować w myśl wskazań zdrowotnych (więcej ruchu, zabawy i t. d.).

4) Posiłki, wydawane w szkole uczniom ubogim, winny dawać przykład racjonalnego odżywiania, ilość, dobór i jakość pokarmów zatem należy poddać kontroli lekarzy szkolnych.

5) Mundurki szkolne wymagają gruntownej reformy, tak, aby mogły przyczynić się do propagandy zasad higieny odzieży.

Kolonie i korpusy wakacyjne, szkoły leśne, klasy przewiewne

1) Kolonie wakacyjne są urządzeniem zbyt kosztownym, aby mogły objąć choćby ogół słabowitych dzieci miejskich. Wobec tego zasługuje, obok kolonii na największe poparcie instytucja korpusów wakacyjnych (półkolonii). Przytem te ostatnie należy zreformować według wzoru stworzonego przez »Tow. walki z gruźlicą« w Krakowie. Jako środowisko tych korpusów nadają się znakomicie nasze parki Jordanowskie.

2) Prócz kolonii, duży procent dzieci słabowitych, a zwłaszcza dotkniętych gruźlicą gruźliową domaga się koniecznie zabiegów leczniczo-wychowawczych w ciągu roku szkolnego. Dla przypadków cięższych spełnią to zadanie szkoły leśne, zorganizowane za miastem jako internaty. Dla znacznej większości dzieci słabowitych wystarczą klasy przewiewne, które należałoby urządzić przy wszystkich nowych budynkach szkolnych lepiej pod względem zdrowotnym położonych.

Wniosek Dr Kopczyńskiego: Każda szkoła czy to średnia, czy niższa, czy wyższa, powinna posiadać swego lekarza szkolnego o takim zakresie działania, jaki społeczna higiena szkolna wskazuje.

Wniosek Prof. Bujwida: 1) Potrzeba zaprowadzić w szkołach dostateczną liczbę lekarzy szkolnych, należycie wykształconych w higienie. 2) Nauka higieny winna być wykładaną w szkołach w sposób przystępny — opowiadania i przykłady najlepiej przez lekarza, dobrego podagoga. 3) Stan zębów dzieci szkolnych musi być poddany szczególnej uwadze. 4) Lekarz powinien znać warunki uczniów poza szkołą, dla należytego zrozumienia stanu zdrowia uczniów. 5) W szkole powinny się znajdować natryski — obowiązkowo zaś umywalnie; nauczyciel winien zwracać uwagę na czystość rąk.

Wniosek Dra Janiszewskiego z poprawką X. G. Należy zmienić przepisy, dotyczące się zwalczania chorób zakaźnych w szkołach w duchu obecnych zapatrywań na sposoby przenoszenia się tych chorób. Szczególniejszą uwagę należałoby zwrócić na szerzenie się gruźlicy między nauczycielstwem i uczniami. Od nauki szkolnej usunięty być winien bezwarunkowo taki nauczyciel, który w płwocinie ma prątki gruźlicze. Takim chorym nauczycielem zająć się winna Rada szkolna krajowa, umieszczając go w odpowiednim sanatorium przynajmniej na 4—5 miesięcy.

Spensjonowanie mogłoby nastąpić tylko wtedy, gdyby leczenie pozostało bez skutku, z zabezpieczeniem choremu nauczycielowi pewnego minimum poborów.

Prof. Wiczkowski (Lwów) wygłosił referat p. t.:

»Stan sprawy zwalczania gruźlicy we Lwowie. Następnie wysłuchano referatu kolegów J. Landaua, Weinsberga i Zamorskiego p. t. »Śmiertelność oseków a przyrost ludności«. W dyskusji przemawiali koledzy: Dr Komorowski, Janiszewski, Mikołajski, prof. Bujwid i Dr Landau. Uchwalono następujące wnioski prelegentów:

W celu zwalczania śmiertelności oseków należy dążyć:

1) do zakładania dobrze wyposażonych oddziałów szpitalnych dla oseków; 2) zakładanie ambulatoryów dla udzielania porad matkom co do sposobu karmienia oseków; 3) pouczania akuserek (szczególnie wiejskich) o najlepszym sposobie karmienia i odżywiania oseków; 4) wydawania broszur, ogłaszania odczytów i publikacji w prasie codziennej o najodpowiedniejszym sposobie karmienia; 5) uregulowanie kontroli mleka targowego i w mleczarniach; 6) zakładanie po miastach instytucji »kropli mleka«; 7) zakładania domów dla podrzutków; 8) otwierania żłobków w mieście i przy większych zakładach przemysłowych (z wielką ilością robotnic); 9) uregulowanie stosunków mieszkaniowych; 10) przeprowadzenie w ciałach ustawodawczych ustawy o kontroli nad osekami danymi na wychowanie do kobiet.

Wczoraj rano odbyła się w Zakładzie Higieny (ul. Lubicz 42) demonstracja preparatów dżumy przez Dra Zapasiewicza z Warszawy, następnie w Tow. lekarskiem wygłosił odczyt kol. Kaczorowskiego (Lwów) p. t.: »Stan zdrowia i higieny dzieci szkół miejskich we Lwowie«.

Następnie obradowano nad referatami p. t. »Stan sprawy zwalczania gruźlicy w różnych dzielnicach Polski«. Referenci kol. Meissner (Poznań), Sterling (Łódź), Żychoń (Zakopane), Janiszewski (Kraków). W dyskusji przemawiali Dr Kwieciński, Skalski, prof. Kostanecki, Dr Gantkowski, Dr Landau Jan, Żychoń, Janiszewski, Mikołajski. Wnioski stawiane przez referentów uchwalono zostawić komitetowi sekcji do zreferowania.

Nastąpił odczyt kol. N. Gertlera (Kraków). »O ile zeszyty ozdobne przynić się mają do szerzenia chorób zakaźnych«. W dyskusji przemawiali Weinsberg, Dr Janiszewski.

Wnioski z odczytu Dra Gertlera: 1) Zeszyty szkolne powinny być odkazane; 2) Powinno się zeszyty szkolne znieść; w ich miejsce należy zaprowadzić kartki do zadań.

Dzisiaj popołudniu odbędzie się odczyt Dra Roszkowskiego (Warszawa): »Alkoholizm u dzieci«.

Walka z gruźlicą.

We wtorek wieczorem odbyło się posiedzenie delegatów towarzystw przeciwgruźliczych w Polsce. Zagał Dr Januszewski, który wyjaśnił zebranym, że ze względów taktycznych utworzenie takiego Związku na razie jest nie na czasie, że jednak należałoby się starać o utworzenie organizacji Zjazdów przeciwgruźliczych.

Przewodniczącym wybrano przez aklamacją Dr A. Sokołowskiego, który poddał pod dyskusję potrzebę utworzenia organizacji zjazdów przeciwgruźliczych.

Przemawiali prof. O. Bujwid, prof. Kostanecki, dr. Sokołowski.

Zgodnie uznano wielką ważność urządzania co kilka lat zjazdów przeciwgruźliczych razem ze zjazdami higienistów polskich lub ze zjazdami lekarzy i przyrodników polskich. Wybrano komitet który ma się zająć utworzeniem takiego I Zjazdu przeciwgruźliczego. W skład jego weszli: Dr A. Sokołowski (jako prezes), Dr Dłuski, Sabecki, Gantkowski, Janiszewski, Kučera, Meissner, Sterling, Wiczkowski.

Sekcja zoologiczno-anatomiczna.

Wczoraj przewodniczyli prof. Kadyi i doc. Hirschler. Dr Jakubski (Lwów) przedstawił rezultaty swej podróży do

niemieckiej wschodniej Afryki, odbytej przed 2 laty; pan Minkiewicz rezultaty swych badań nad fauną jezior tatrzańskich; prof. Nusbaum (Lwów) przedstawił nader ciekawe wyniki badań swych wspólnie z dr. Oxnerem z Monaco, przeprowadzonych nad regeneracją i wpływem głodzenia u wstężnic. Odczytano telegram prof. Grzybowskiemu ze Lwowa.

Popołudniu przewodniczył Dr J. Tur i Dr S. Stealing z Warszawy. Dr Weigel (Lwów), omówił pewne struktury komórkowe, znane pod nazwą chroneidiów, mitrotoudriów, apparato raticolare i t. d. Odczyt wywołał ożywioną dyskusję, poczem nastąpiły dalsze referaty.

Sekcja botaniczna

Wczorajsze przedpołudniowe posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem M. Raciborskiego. Rozpoczął referat Z. Wójcickiego (Warszawa): Demonstracja materiałów do zobrazowania roślinności Królestwa Polskiego, w którym scharakteryzował:

1) Krajobraz kwarcytowo-piaskowego pasma Łysogór; las modrzewiowy na Chełmie, cis na połudn. stoku Łysicy i w Łagowskim leśnictwie; jałowce, zakazone przez *Gymnosporangium clavariaeforme*; *Aspidium spinulosum*; masy łuskiewnika (*Lathraea*); między złomami piaskowców *Dentaria* i *Allium ursinum*. *Asplenium septentrionale* prelegent nie znajdował. — *Doronicum austriacum* ze stanowiska Ganoszyna.

2) Wyżynę Krakowsko-wieluńską: piękne okazy ciosów (Przybyszów); masy *Geranium phaeum* (Prądnik-Ojców); *Chaerophyllum aromaticum*; *Cotoneaster integrinne*, *Arum maculatum*, *Scalopendrium vulgare* i *Aspidium lobatum* (Ojców); *Stipa permata*; flora rud galmanowych z *Viola lutea* zar *calaminaria*. *Szczyt »Rostocza Lwowsko-Tomaszewskiego«*.

3) Charakterystyka krajobrazów: *Galantus nivalis*. *Avenis vermalis*, *Berberis* pod Kazimierzem, *Xantium italium*, *Linum flavum*, *Inola ensifolia* etc.

4) Doliną Nadburzańską pod Mołkinią. Odczyt ilustrował prelegent przesłanymi zdjęciami fotograficznymi przygotowanymi do wydawnictwa pod tyt. *»Obrazy roślinności Królestwa Polskiego«*, którego zeszyt Ciechociński wkrótce wyjdzie.

Prelegenta nagrodzono hucznymi oklaskami, a przewodniczący złożył mu podziękowanie i wyraził życzenie, aby i Galicya zdobyła się na to, co Z. Wójcicki dał Król. Polskiemu.

Na wniosek Krzemieniewskiego sekcyja uchwaliła jednomyślnie następującą rezolucję: »Mając przed oczyma materiały, służące do zobrazowania roślinności Królestwa Polskiego, zebrane i opracowane przez p. Z. Wójcickiego, a już wydawane przez Kasę im. Mianowskiego pomocy dla osób pracujących na polu naukowym, Sekcyja botaniczna stwierdza, że wydawnictwo to jest pierwszym u nas, a odznacza się tak doskonałym doбором materiału i wykonaniem, że jeżeli nie przewyższa podobnych wydawnictw obcych, to wcale im nie ustępuje. Sekcyja przyjmuje to wydawnictwo za wzór obowiązujący przy dalszych wydawnictwach, które winny być jak najrychlej rozpoczęte w Galicyi i w Ks. Poznańskim«.

Posiedzenie zakończył referat Wł. M. Kozłowski (Warszawa). »O sile odtwórczej komórki i przyczynie śmierci organizmu«. — W dyskusyi zabierali głos: T. Ciesielski i prelegent.

Posiedzenie dzisiejsze odbędzie się od 10—12 w sali Kopernika (Coll. novum). Na posiedzeniu tem mówić będzie T. Ciesielski (Lwów): »Od czego zależy tworzenie się osobników tak męskich jak żeńskich u roślin, zwierząt i ludzi«; w sali Śniadeckich Nr 41 zaś mówić będą inni prelegenci. Również popołudniowe posiedzenie odbędzie się w sali Nr 41.

Po posiedzeniu IV we czwartek 20 b. m. (przed po-

łudniem) członkowie sekcyji zechcą zatrzymać się w sali celem wspólnego zdjęcia fotograficznego.

Sekcyja rolnicza.

Przewodniczącym wybrano p. K. Brownsforda, reprezentanta Tow. Gosp. w Poznaniu. Uchwalono zwrócić się do Wydziału Tow. dla popierania polskiej nauki rolnictwa z propozycją, aby zechciał opracować na najbliższy kongres rolniczy wyczerpujący projekt organizacji niższego wykształcenia rolniczego, uwzględniając referaty wygłoszone na sekcyji oraz poglądy wypowiedziane w dyskusyi, zasięgając przy tem opinii miarodajnych instytucyi i osób«.

Następnie wygłosili referaty o organizacji zakładów doświadczalnych rolniczych: dyr. J. Mikułowski-Pomorski i Dr. J. Kosiński.

Popołudniu przewodniczył Leon Pluciński z Poznańskiego. Obradowano wspólnie z sekcyją botaniczną. P. Julian Brunicki wygłosił referat »o ochronie przyrody i jej pomników«. Uchwalono nast. wniosek: »Uprasza się stałą delegację Zjazdów, aby w sposób odpowiedni dążyła do: a) zabezpieczenia zabytków przyrody od zniszczenia, a nawet uszkodzenia, b) umożliwienie rychłego ścisłego i dokładnego zbadania i opisanie kraju pod względem przyrodniczym, c) zapoznawania najszerszych kół ludności zwłaszcza młodzieży szkolnej z zabytkami przyrody w kraju naszym i koniecznością ich ochrony.

Potem wygłosił referat profesor Stoklasa z Pragi »O tworzeniu się węglowodanów w komórce roślinnej«.

Następnie wygłosili zapowiedziane referaty pp. Włodek, Niklewski, Załęski, Beresa. Referat »Typy gleb i ich znaczenie« (p. Miklaszewski) będzie wypowiedziany dzisiaj o godz. 10 rano.

Sekcyja farmaceutyczna.

Posiedzenie w dniu 19. lipca 1911 r. (przed południem). Zagał posiedzenie p. Sklepiński (Lwów). Wznowienie dyskusyi nad sprawą reformy studyów aptekarskich (referaty pp. Blumenfelda i Zawałkiewicza). Uchwalono wniosek p. Zawałkiewicza, uzupełniony przez p. B. Gładycha, gorąco popierający maturę zaleconą przez uchwałę X Zjazdu z równoległą reformą studyów uniwersyteckich.

Odczyt p. B. Gładycha: »Towarzystwo Apteczne«, a »przemysł farmaceutyczny« wywołał uchwalenie dwóch wniosków: zorganizowanie Instytutu farmaceutycznego i wprowadzenie »Towaroznawstwa aptecznego«, jako przedmiotu wykładowego, zwracając się z tem do prezydium Zjazdowego.

Odczyt p. B. Gładycha: »Stan piśmiennictwa zawodowego w Polsce w zaraniu XX w.«, wywołał uchwalenie wniosku, zmierzającego do powołania do życia instytucyi, o charakterze naukowym, któraby popierała prace nauko-zawodowe.

Odczyt p. Zawałkiewicza »O potrzebie ustalenia niektórych jednostek i norm w ordynacyach lekarskich« wywołał uchwalenie wniosku wprowadzenia ustalonych jednostek praktycznych do lekospisów.

Popołudniu przewodniczył p. Kłosowski (Zamość). P. Zawałkiewicz mówił na temat: »Polskie Słownictwo farmaceutyczne«. Uchwalono uznać sprawę opracowania słownika za nagłą z tem zastrzeżeniem, ażeby prace przedstawione były Akademii Umiejętności.

Następnie wygłosili referaty pp. Koskowski i Szydłowski.

Sekcyja weterynaryjna

Przewodniczyli pp. Boczkowski i Koziółkiewicz. Referaty wygłosili pp. Halski, Serwa. Na wniosek rektora Królikowskiego (Lwów), uchwalono nast. wniosek: »Zjazd uważa za wskazane odnieść się do kompetentnych władz o roztoczenie skuteczniejszej opieki na granicach Galicyi i Bu-

kowiny, zmierzającej do powstrzymania zawlekania zaraz zwiędłych do tych krajów z państw ościennych». Drugi referat główny odroczone do dnia dzisiejszego.

Posiedzenie wspólne sekcji medycyny teoretycznej i medycyny wewnętrznej.

We Wtorek 18 b. m. popołudniu zgromadziło się 400 uczestników, których zaledwo mógł pomieścić wielki amfiteatr w »Collegium medicum«. Posiedzenie zajął gospodarz sekcji medycyny wewnętrznej prof. Reiss, a na przedstawiony przezeń wniosek komisji gospodarczych obu sekcji wybrano przewodniczącymi pierwszego wspólnego posiedzenia: Dr. prof. Hlavę z Pragi, Dr. Alfreda Sokołowskiego z Warszawy i prof. Antoniego Gluzińskiego z Lwowa, którzy kolejno na posiedzeniu przewodniczyli.

Całe posiedzenie wypełniły referaty na temat »O arytmiach sercowych«, który był pierwszym głównym tematem. Pierwszy referat wygłosił prof. Ciechanowski z Krakowa, przedstawiając anatomię i patalogię układu przedsionkowo-komorowego w sercu i ilustrując wykład szeregiem tablic. Drugi mówca, doc. Franke ze Lwowa, w treściwym, doskonale opracowanym przemówieniu omówił fizjologię tegoż układu. Po przerwie przedstawił doc. Dr. Janowski z Warszawy w obszernym, mnóstwem obrazów tętna ilustrowanym referacie, kliniczną stronę omawianego tematu, a czwarty referat, również treści klinicznej, miał doc. Dr. Latkowski z Krakowa.

Sekcje medycyny teoretycznej.

W Sekcji medycyny teoretycznej na osobnym jej posiedzeniu we środę 19 b. m. rano wybrani zostali na wniosek Komitetu po zagajeniu przez gospodarza sekcji prof. Cybulskiego, prezesami: prof. Beck ze Lwowa, prof. Dmochowski z Warszawy, Dr Dzierzgowski z Petersburga, P. Jan Sosnowski z Warszawy, Dr Pożerski z Paryża, Dr Trzebiński z Kijowa;

Wiceprezesami doc. Hornowski i doc. Nowicki ze Lwowa.

Sekretarzami Dr Zbyszewski ze Lwowa, Dr Eiger, p. Dunin-Borkowski, prof. Gliński, prof. Ciechanowski, p. Maciesza z Krakowa. Przewodnictwo pierwszego posiedzenia objął prof. Beck, który też wygłosił pierwszy wykład.

Następnie mówili: prof. Cybulski, prof. Prus, prof. Bikes, Sosnowski, Trzebiński, Dr Bauer, Dr Reich, docent Nowicki, docent Hornowski, prof. Wrzosek, Gustaw Nowotny, Maciesza.

Z sekcji medycyny wewnętrznej.

Wczoraj przewodniczyli: prof. Gluziński, Reichmann, Karwowski. Referat »Znaczenie i wartość odczynu Wassermana ze szczególnem uwzględnieniem wskazań leczniczych« wypowiedział kol. Malinowski (Warszawa). Po dyskusji wygłosili referaty prof. Raczyński (Lwów): »O zaburzeniach odżywiania u niemowląt«; An. Landau (Warszawa): »Współczesne poglądy na dnę i cierpienia t. zw. artrytyczne; ich patogeneza, symptomatologia i leczenie«.

Sekcja pedyatryczna oddziela się od sekcji medycyny wewn. i będzie obradować osokno w klinice pedyatrycznej dzisiaj we czwartek o 9 rano.

Sekcja oto-laryngologiczna.

Na trzech posiedzeniach przewodniczyli kolejno: prof. Pieniążek (Kraków), Jurasz (Lwów), Grocholski (Moskwa). Wykłady wygłosili: prof. Jurasz, Heryng, Batowicz, Jankowski, Zaremba, Litwinowicz, Wieser, Łogucki. Wspólnie z sekcją chirurgiczną i wewnętrzną obradowano nad sprawą chirurgii płuc i opłucnej. (Ref. Sokołowski, Kijewski, Majewski, Gurbki).

Sekcja ginekologiczno-położnicza.

Pierwsze posiedzenie 18 b. m. zajął prof. Rosner, podniósłszy zasługi prof. Marsa około równouprawnienia Polaków na międzynarodowym Zjeździe ginekologów w Petersburgu. Honorowym prezesem wybrano prof. Marsa, prezesami czynnymi pp. Bylickiego (Lwów), Jaworskiego (Warszawa), Koźmińskiego (Lwów), Kurtza (Warszawa), Łazarewicz (Poznań), Rymuszę (Wilno), Sołowija (Lwów), Stankiewicz (Warszawa), Święckiego (Poznań), Zaborowskiego (Warszawa).

Prezes Mars przedstawił sprawę, nad którą 17 b. m. obradowano. Dotyczy ona Zjazdu w Berlinie. Idzie o to, abyśmy w Berlinie pod względem narodowościowym uzyskali takie same prawa, jakie otrzymaliśmy w Petersburgu. Muszę wyznać, że wczoraj, gdy dyskusja nad tym przedmiotem się toczyła, byliśmy przygnębieni i nie rokowaliśmy, żeby te same warunki można było zdobyć w Berlinie, chociaż odezwa, jaką Komitet berliński przedstawia naszym Towarzystwom, pozwala rokować, że się ta sprawa da korzystnie ułożyć. Otóż towarzystwa ginekologiczne polskie postanowiły się nad tą kwestją zastanowić i przeprowadzić o ile możliwości skuteczną akcję. Oprócz tego jednakowoż dało się słyszeć jednogłośne zdanie, że bez względu na to, czy pod względem narodowym będziemy usunięci, jako Polacy nie uznawani, naszym obowiązkiem jest stawić się tam, jak najliczniej i stawić się z pracami naukowymi. Naszą rzeczą będzie, żeby te prace ugrupować i publikować, już to około pewnych towarzystw polskich, już też koło pewnych środowisk polskich, ażeby w tym Zjeździe niemieckim, chociażbyśmy nie mieli Komitetu polskiego, wyraźnie się uwydatnić.

Następnie wygłosili odczyty: Mars (Lwów): O cięciu cesarskiem w oświetleniu nowych metod operacyjnych. Czyżewicz (Lwów): W sprawie techniki i wyników cięcia cesarskiego zaotrzewnego. Rosner (Kraków): Kilka uwag o wskazaniach i prognozie cięcia cesarskiego zaotrzewnego. Zaborowski (Warszawa): Kilka uwag o cięciu cesarskiem na podstawie własnych doświadczeń. Cykowski (Warszawa): Kleszcze wysokie. Czyżewicz: Dwa wypadki ciąży brzusznej.

W dyskusji zabierali głos: Sołowij, Święcki, Radwańska, Rosner, Czyżewicz, Mars, Grebel.

Na posiedzeniu wczorajszym pod przewodnictwem prof. Bylickiego (Lwów) i Jaworskiego (Warszawa), następnie Rymuszy (Wilno) i Łazarewicza (Poznań) obradowano nad oboma tematami głównymi: »Cięcie cesarskie« i »O raku macią

Sekcja okulistyczna.

W uzupełnieniu notatki o pierwszym posiedzeniu należy dodać, że prócz wymienionych został wybrany prezesem honorowym sekcji Dr Felicyan Niegolewski z Poznania, poseł na sejm pruski i do parlamentu niemieckiego.

Na tem pierwszym posiedzeniu rozwinęła się bardzo obszerna dyskusja nad referatami o etyologii i o postaciach klinicznych zapalenia jaglicowego, wygłoszonymi przez Dra Rosenhaucha, Dra Kramsztyka i prof. Wicherkiwicza.

Na drugim posiedzeniu (wczoraj) przewodniczyli Dr Kramsztyk (Warszawa) i Dr Rumszewicz (Kijów). Wypowiedzieli referaty: prof. Machek, Dr Rumszewicz, prof. Bednarski, Doc. Reis. Zatwierdzono uchwałę wybranej onegdaj komisji: »Sekcja okulistyczna Zjazdu uważa za konieczne zakładanie lecznic dla chorych na jaglicę. Zakłady takie urządzone z prostotą i niekosztowne, powinny się mieścić, o ile możliwości, zdala od miast, a w bliskości lasów i wody«.

Popołudniu wygłosili referaty: Dr. Witaliński, Dr. Toczyski, Dr. Bannet.

Po posiedzeniu odbyło się posiedzenie administracyjne w sprawie »Polskiego Towarzystwa Okulistycz-

nego». Po dyskusji wybrano na wniosek prof. Machoka komisję mającą za zadanie przeprowadzenie pewnych zmian w statucie i agitację w celu pozyskania dla Towarzystwa jak największej liczby członków. Do komisji tej zostali wybrani: Dr. Kramsztyk z Warszawy, Dr. Koliński z Łodzi, prof. Bednarski ze Lwowa i prof. Majewski z Krakowa.

Sekcja stomatologów polskich.

Sekcja dentystryczna obradowała przez cały dzień wczorajszy pod przewodnictwem Dr. Gruszczyńskiego (Warszawa), Dr. Cieszyńskiego (Monachium). Dr. Schalit (Tarnów) wygłosił referat »Amputatio pulpae«, Dr. Syrop i Steinberg »O ostodoncyi«. Przedstawiają oni szereg pouczających modeli swoich pacjentów od rozpoczęcia aż do ukończenia leczenia.

Prof. Łepkowski mówił o wszczepianiu zębów o złoty korzeniach.

Potem przewodniczył Dr. Mischke (Lwów), a Dr. Gelbard z Warszawy mówił na temat »Z dziedziny roentgenografii zębów i szczęk«.

Dalej przewodniczyli dr Cieszyński i dr Wodnicki. Referują pp. Leszczyński i Perliński o »pyorrhea alveolaris«. Dr Stefański o złamaniu szczęki, p. Armstein demonstruje aparat do nastawiania odłamków złamanych szczęki według prof. Łepkowskiego.

Dr Lippel z Wiednia demonstruje sposób naprawiania odłamanych zębów porcelanowych w mostkach.

Po zamknięciu posiedzenia wyjechali członkowie sekcji do Bronowic, gdzie odbyło się przyjęcie u prof. Łepkowskich.

Sekcja chemiczna.

Pierwsze posiedzenie odbyło się wczoraj popołudniu. Zagał je prof. L. Bruner, przewodniczącym wybrano prof. Niementowskiego ze Lwowa, sekretarzem B. Miklaszewskiego z Warszawy.

Pierwszy referat »o przeróbce gazów naftowych z Borysławia« wygłosił prof. S. Tołłoczko ze Lwowa. Następnie B. Miklaszewski zdał sprawę z celu i przebiegu systematycznych badań glin krajowych, podjętych przez pracownię chemiczną Muzeum przemysłowego w Warszawie. Z kolei wygłosił J. Parnas ze Strassburga referat »o przemianach aldehydów w żywych organizmach«.

Potem członkowie sekcji udali się na zaproszenie prof. Olszewskiego do jego pracowni, celem uczestniczenia w doświadczeniach ze skroplonymi gazami.

Następne posiedzenie odbędzie się we czwartek 20 b. m. o godz. 3 (Coll. novum).

Do prof. Radziszewskiego wysłano na wniosek prezesa nast. telegram: Nestorowi chemików polskich wyrazy hołdu i czci przesyła sekcyja chemiczna XI Zjazdu polskich przyrodników. Niementowski. Miklaszewski.

Zgłosił jeszcze odczyt p. St. Mostowski »O powstawaniu glikogenu w ustroju zwierzęcym, kosztem dwuooksy-acetonu«.

Sekcja mineralogiczna.

Na wczorajszym posiedzeniu przewodniczył prof. Tad. Wiśniowski (Lwów), sekretarzował dr Rogala (Lwów). Prof. Grzybowski odczytał nadesłany w rękopisie przez p. Zygmunta Bośniackiego z San Giulano we Włoszech referat o fliszu karpackim. Uchwalono wysłać do p. Bośniackiego telegram z podziękowaniem tak za piękny referat, jakoteż za wspaniały dar fauny fliszu karpackiego nadesłany do Muzeum Dzieduszyckich we Lwowie.

Następnie wygłosili referaty: doc. Kreutz, dr Rozen, dr Olszewski, dr Nowak, prof. Morozewicz i inni.

Popołudniu przewodniczył prof. Siemiradzki (Lwów) i p. Lewiński (Warszawa). Wypowiedziano kilka referatów.

Telegramy.

Na Zjazd nadeszło sporo telegramów ze wszystkich stron Polski, a także z Pragi, Belgradu i Buffalo. Podajemy je poniżej w przeważnej części.

Warszawa. Z całego serca życzę Zjazdowi jaknaj-obfitszego plonu pracy naukowej. *Franciszek Neugebauer.*

Warszawa. Życzenia pomyślnego przebiegu owocnych wyników Zjazdu posyła *Julian Kosiński.*

Warszawa: Zjazdowi przyrodników lekarzy najserdeczniejsze bratnie pozdrowienia, życzenia wielkiej i owocnej pracy naukowej, zdobycia dla niej nowych horyzontów, nowych bojowników i nowych podniet. W Imieniu Koła chemików *Władysław Leppert.*

Warszawa. Lekarze szpitala starozakonných w Warszawie zasyłają serdeczne powitanie członkom Zjazdu oraz życzenia bogatego plonu dla nauki polskiej.

Warszawa. Zjazdowi przyrodniczemu życzenia pomyślnej pracy na pożytek narodu.

Redakcyja Wszechświata.

Warszawa. Na pożytek ludzkości, na chwałę krajowi, dla rozwoju nauki polskiej powodzenia życzy Zjazdowi *Dr. Teodor Heiman.*

Warszawa. Serdeczne życzenia Zjazdowi przesyła *Serkowski.*

Warszawa. Witamy Zjazd, życzymy owocnej pracy. *Kronika Dentystryczna.*

Kielce. Towarzystwo Lekarskie Kieleckie szle życzenia owocnej pracy. *Prezes: Czaplicki.*

Karolin. Biuro Zjazdu Przyrodników i Lekarzy. Zebrani w Karolinie, w dniu otwarcia Insytucyi, przesyłają serdeczne koleżeńskie pozdrowienia. Vivant, crescant, flo-reant Collegae! Br. Chrostowski, L. Dydyński, St. Rembieliński, S. Goldflam, K. Rychliński, Leopold Lubliner, H. Kucharzewski, L. E. Bregman, Józef Pawiński, J. Kramsztyk, Stanisław Kopczyński, Eugeniusz Rapczyński, Wacław Mayzel, Malewski, Kazimierz Wisłocki, Zygmunt Wasiniński, Konrad Dobrski, S. Kłodowski.

Sławuta. Niech żyje rozkwit nauki polskiej. *Dobrzycki, Kwietniewski, Dzierzbicki, Tur, Wyganowski.*

Westerland. Serdeczne życzenia powodzenia i wyrazy czci i hołdu całemu Zjazdowi przesyła *Doktor Paniński z Poznania.*

Zoppot. Zbożnej polskiej pracy naukowej szczęść Boże. *Dr. Pomorski.*

Niestrudzonym Uczestnikom XI Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie w mozolnej pracy »Szczęść Boże!« Poznań, 18 lipca 1911.

Dr. Bolesław Kapuściński.

Wiedeń. Serdeczne składam dzięki za łaskawe zaproszenie a świetnemu Zjazdowi wielce zasłużonych dla nauki i dobra ludzkości mężów zasyłam najgłębszy szacunek i najlepsze życzenia.

Dr. Stanisław Łazarski.

Wiedeń. Zajęty pracami parlamentarnymi nie jestem w stanie wziąć udziału w Zjeździe Lekarzy i Przyrodników polskich. Szczęć Boże pracom tyle doniosłym dla nauki polskiej i dobra ludzkości. *Leon Biliński.*

Lwów. Imieniem stolicy kraju mamy zaszczyt prosić o wybór miasta Lwowa jako miejsca najbliższego Zjazdu przyrodników i lekarzy polskich, równocześnie donosimy.

że miasto Lwów zamierza w roku 1913 — urządzić wystawę higieniczną przy okazji powszechnej pierwszej wystawy miast polskich.

Józef Neuman, Rutowski, Stahl.

Lwów. Nie mogąc, z żalem, dla ważnych przeszkód skorzystać osobiście z łaskawego zaproszenia, śle życzenia najszczerze, aby Zjazd przyniósł w obfitości doniosłe wyniki, których się po nim spodziewa nasza nauka i społeczeństwo.

Dembowski.

Lwów. Hołd powitania i serdeczne szczęście Boże obradom, przesyła krajowy Związek zdrojowisk i uzdrowisk i redakcja »Nasze zdroje«.

wiceprezes: *Dr Kalikst Krzyżanowski.*

redaktor: *Dr Juliusz Baudrowski.*

Lwów. Imieniem lwowskich medyków zasyłamy Zjazdowi lekarzy i przyrodników polskich życzenia najpomyślniejszego przebiegu obrad, aby praca jego wyszła na pożytek i chwałę polskiej nauki.

Biblioteka słuchaczy medycyny.

Westerland. Niepomyślny stan zdrowia niestety nie pozwala mi przyjechać, sercem z wami, życzenia najświetniejszego przebiegu Zjazdu.

Dr Franciszek Zakrzewski.

Praha. Pro nanadalou prekazku nemohu Sjezdu se suscastoití, prosim za omnuweni i preli jednani Sjezdowym plneho zdaru.

Professor Pesina.

Praha. Profeszorsky sbor ceske vysoke skoly technicke v Praze preje plneho uspechu a zdaru Sjezdu vase-mu prave zahajenemu.

Hasa t. c. rektor.

Praha. Isem duchem pri vas a preju hojneho zdaru praci slava polske vode.

Chodounsky.

Praha. Preji vasemu Sjezdu nejlepsiho zdaru a milym kolegum polskym posylam serdeczny pozdrav.

Profesor Heveroch.

Belgrad. Zelimo srećan rad societe medecins serbes.

X.

Buffalo. Pozdrowienie koleżeńskie.

Fronzak, fizyk.

Nadto nadesłali depesze: prof. Dr Szpilman z Waidhofen, Dr Praschil, Dr Pelczar W., Dr Ferus i Paweł Sosnowski z Truskawca, prof. Maciej Jakubowski z Rabki, Dr Biegański z Częstochowy, Dr Malcz z Warszawy, Aleksander i Stanisław Janaszowie z Blendowa, Dr Biernacki z Karlsbadu, Dr Cercha imieniem Koła lekarzy w Krynicy i w. i.

**PENSYONAT DLA DORASTAJĄCYCH PANIENEK
NA WZÓR ZAGRANICZNYCH „FINISHING SCHOOLS“**

HELENY SŁONIŃSKIEJ
i
HELENY WARMIŃSKIEJ
DYP. NAUCZYCIELKI JĘZYKÓW NOWOŻYTYCH

**ANGIELKA RODOWITA I FRANCUSKA W PENSYONACIE
LICZBA UCZENIC OGRANICZONA, OPIEKA NAJTROSKLIWSZA.
W KRAKOWIE, BATOREGO L. 22. — II PIĘTRO.**

Informacje.

Wczoraj wieczorem uczestnicy Zjazdu zebrali się w sali Grand hotelu, ci zaś, których mogła pomieścić mała sala Starego Teatru przysłuchiwali się sensacji ostatniego zimowego sezonu »Szopce krakowskiej«. Na specjalne życzenie wielu uczestników przedstawiono wczoraj to widowisko i zapowiedziano powtórnie na jutro (piątek). Przedstawieniu wtórowało rozbawione audytorium podchwytyjące wybornie wszystkie pointy satyryczne. Ogólnie podobał się prolog umyślnie napisany dla lekarzy.

Część uczestników była w teatrze na przedstawieniu opery Paderewskiego »Manru«.

Próbnym alarmem pożarnym. Wczorajszy alarm pożarny, dokonany na strażnicy krakowskiej zyskał nadzwyczajne uznanie. Na prośbę komitetu próbnym alarmem będzie powtórzony dzisiaj, we czwartek o godz. 12 w południe. (Strażnica pożarna mieści się przy ulicy Kolejowej l. 18.).

Proszeni jesteśmy o zwrócenie uwagi na nowo utworzony Salon Powszechnego Związku artystów-malarzy i rzeźbiarzy (Mały Rynek l. 6 I p.), w którym są godne widzenia pejzaże podhalańskie Gałka, Kamockiego i Talagi, widoki bronowickie Tetmajera, obrazy Hoffmanna, Stroynowskiego, Żelechowskiego, oraz wielu innych wybitnych artystów. Wstęp bezpłatny.

Frekwencja na wystawie zdrojowisk i uzdrowisk połączonej z farmaceutyczną jest nadspodziewanie ożywna. Niespełna w drugim dniu po otwarciu wydał Komitet 2000 kart honorowych i sprzedał tysiąc biletów wstępu, bo też i na to zasługuje. Nie potrzebujemy chyba zachęcać do zwiedzenia tej prawdziwej po europejsku urządzonej wystawy. Lwią część zasługi urządzenia i powodzenia przypisać należy redakcji wydawnictw Pol. Tow. Balneologicznego, na której czele stoi dr. Jan Frączkiewicz.

Wobec świetnego i zasłużonego powodzenia, jakiem cieszy się wystawa, postanowił Komitet pożegnać uczestników Zjazdu koncertem muzyki wojskowej, który się odbędzie dzisiaj (czwartek) o godz. 5—7 popołudniu w gmachu Akademii handlowej (ul. Straszewskiego). Mamy nadzieję, że oprócz uczestników Zjazdu pospieszą i liczne rzesze Krakowian. (Dla członków Zjazdu wstęp wolny, dla innych 20 hal.).

Polskie Towarzystwo Balneologiczne wręczyło przez swoich Delegatów sekretarza Dr. Zanietowskiego i redaktora Dr. Zanietowskiego i redaktora Dr. Frączkiewicza ozdobne numera swoich wydawnictw to jest »Przeglądu zdrojowo kąpielowego« i »Przewodnika po Galicyi«. Redakcyi Przeglądu lekarskiego na jubileuszowym posiedzeniu Tow. Lekarskiego, oraz wszystkim uczestnikom XI Zjazdu Lekarzy i przyrodników. Osoby interesowane, które jeszcze nie dostały tych wydawnictw, uprasza się o łaskawe zgłoszenie się do Komitetu wystawy (Akademia handlowa) lub do biura Tow. Balneologicznego. (Batorego Nr. 1. tel. 2112).

Zakład wychowawczo-leczniczy dla nerwowych i słabo rozwiniętych dzieci otwarty będzie w Krakowie z dniem 1 października t. b. Instytucja ta, pierwsza w tym rodzaju u nas, powołana do życia inicjatywą prof. Dr. Piltza ma za zadanie dać początek szerszej akcji społecznej w zakresie pedagogiczno-wychowawczym i na właściwe tory sprowadzić wychowywanie dzieci anormalnych. Zakład przeznaczony na razie dla szczupłej ilości dzieci (12—15) rozwinię się później i może ukrajać jeśli społeczeństwo usiłowania inicjatorów zrozumie i po-

prze. Odpowiednio do swego celu będzie on urządzony według wszelkich wymagań higieny i wyposażony w urządzenia służące tak wychowaniu, jak i zdrowiu fizycznemu.

Jeśli się zważy, że zakład przyjmować będzie dzieci w wieku lat 6—14, dotychczas umieszczanych z konieczności w zakładach zagranicznych, a więc w środowiskach obcych mową i obyczajem, i dlatego mogących wprost ujemnie oddziaływać na rozwój psychiczny dzieci polskich, to doniosłe znaczenie powstania tej pierwszej w kraju instytucji ujawni się w całej pełni.

Oceniają to przedewszystkiem lekarze, którzy dotychczas zmuszeni byli wskazywać rodzicom podobne zagraniczne kosztowne zakłady — od ich też poparcia zależeć będzie w pierwszej linii dalszy rozwój instytucji.

Obowiązki lekarza zakładowego obejmuje Dr. J. Jasiński asystent kliniki neurol-psychiatr. Zakład mieścić się będzie przy ulicy Kopernika l. 23.

Wystawa minerałów polskich Urządzona z okazji Zjazdu wystawa polskich minerałów otwarta będzie z dniem 18. b. m. i trwać będzie do 23 t. j. do dnia zamknięcia Zjazdu. Wstęp na nią jest wolny dla wszystkich uczestników i gości codziennie między 9 a 12 i popołudniu między 3 a 6, pokazy zaś z objaśnieniami stale odbywać się będą bezpośrednio po naukowych posiedzeniach sekcji III. (Mineralogii, Geologii i Geografii).

Wystawa obejmuje następujące — niektóre już dawno wyczerpane — złoża mineralne: Swoszowice, Wieliczka, Bochnia, Truskawiec, Borysław, Kałusz, Trzebionka, Kęty, Czerna, Tatry, Bolesław pod Olkuszem, Starachowice w Radomskiem, Miedzianka pod Kielcami i in. Również reprezentowane są ważniejsze krajowe skały wybuchowe.

Zwiedzanie zakładu dezynfekcyjnego, baraku Döckerowskiego i Domu izolacyjnego odbędzie się we czwartek dnia 20 lipca. Punkt zborny: Krakowska strona mostu podgórskiego o godz. 5^{1/2} popoł. (dojazd tramwajem Nr. 1 lub 2).

Osoby, chcące brać udział w zwiedzaniu wodociągu na Bielanych, półkolonii w Parku Jordana i tanich ogródków, zechcą się podpisać na arkuszach, znajdujących się w Collegium novum, aby komitet mógł zamówić odpowiednią ilość fiaków, względnie wozów tramwajowych.

Zwiedzanie wodociągu miejskiego na Bielanych odbędzie się w piątek dnia 21 lipca b. r. Punkt zborny przed Collegium novum o godz. 4^{1/2} popołudniu. Koszta fiaków ponoszą uczestnicy wycieczki. (Fiakry będą zamówione). Lista zgłoszeń będzie zamknięta w piątek o godzinie 12 w południe.

Zwiedzanie tanich ogródków i półkolonii w parku Jordana odbędzie się we czwartek dnia 20 lipca b. r. Punkt zborny w rynku głównym obok pomnika Mickiewicza o godz. 1 w poł. Lista zgłoszeń będzie zamknięta we czwartek o godzinie 11 przed południem.

Zwiedzanie Krakowa.

Dnia 20 lipca czwartek, godz. 9^{1/2} rano punkt zborny przed katedrą na Wawelu:

Zwiedzenie katedry, skarbcza i zamku, kościołów Bo-

zego Ciała, św. Katarzyny i starej synagogi, popołudniu, godz. 3-cia, punkt zborny przed kościołem św. Piotra Zwiędzanie kościołów św. Piotra, OO. Franciszkanów, Dominikanów, św. Krzyża, św. Floryana, Izby handlowej.

Wspólna fotografia. Dzisiaj (we czwartek, o godzinie 3 popołudniu na dziedzińcu Biblioteki Jagiellońskiej (Św. Anny 8) odbędzie się wspólna fotografia uczestników Zjazdu. Pożądany liczny udział. Fotografować będzie p. Edward Pierzchalski (Kraków, Karmelicka 21).

Wycieczka do salin wielickich wyjedzie z Krakowa w piątek dnia 21 bm. o godz. 1 min. 30 popołudniu z głównego dworca. Punkt zborny na dworcu od godz. 1.

Wycieczka do Zakopanego wyjedzie do godz. 12-ej w nocy z piątku na sobotę. Punkt zborny od godz. 11^{1/2} w nocy na dworcu kolejowym.

Reprezentacye na Zjeździe. Delegatem Gremium Aptekarzy Galicyi Wsch. jest p. Karol Sklepiński. Delegatem Koła Aptekarzy lwowskich Dr Jan Piepes-Poratyński.

Wystawa przyrządów Prof. Olszewskiego do skrapiania gazów otwarta będzie 19, 20, 21 b. m. od g. 3—5 w I. Zakładzie chemicznym Jagiellońska 22. Demonstracye będą się odbywały od 4—5. Wstęp wolny dla członków i uczestników Zjazdu.

Lecznice Związkową (Garncarska l. 11) zwiedzać można codziennie od godziny 8 do 9 rano.

Mechanolecznicy i ortopedyczny Zakład Zanderowski (Zybliekiewicza 9) uczestnicy Zjazdu zwiedzać mogą codziennie od godz. 8—9 rano i od 6—7 popołudniu.

Muzeum etnograficzne (Studencka 9) otwarte jest codziennie dla członków Zjazdu.

Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Towarz. pol. n. roln. Dnia 17 lipca 1911 r. o godzinie 6-ej popołudniu w nowym gmachu Studium rolniczego odbyło się VI. Walne Zgromadzenie Towarzystwa dla popierania polskiej nauki rolnictwa.

Po zagajeniu przez prezesa Towarzystwa prof. Dr. Emila Godlewskiego, który podniósł głównejsze momenta działalności Towarzystwa w ubiegłym roku i po odczytaniu protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia, przedstawił prof. Dr. Klecki sprawozdanie z czynności Wydziału wraz ze sprawozdaniem kasowem i sprawozdaniem redakcyi Roczników nauk rolniczych. Wydany został mianowicie zeszyt 2-gi tomu IV-go Roczników nauk rolniczych, zawierający prace: Józefa hr. Tyszkiewicza »Revia podziemna«, Witolda Staniszkisa »Znaczenie kwasu fosforowego w życiu roślin, jego pobieranie i przerabianie«, Dr. Jana Rostafińskiego »Porównawcze badania nad przemianą materji u przeżuwawcza wobec naturalnej paszy

ZDZISŁAW ZDANOWICZ
MAGAZYN OBUWIA ■ **MAGAZYN BIELIZNY**
 UL. SZCZEPAŃSKA L. 7 ■ KRAKÓW. ■ UL. SŁAWKOWSKA L. 3.

lub sucharów», Stefana Jentysa i Leopolda Zaleskiego »W kwestyi wpływu wapna na pobieranie kwasu fosforowego z nawozów i z ziemi«, Stefana Jentysa »O stosunku ilościowym azotu i kwasu fosforowego w ziarnie owsa, jako wskaźnika braków pokarmowych ziemi«.

Fundusz zakładowy wynosił w 1910 r. 18,758 k. 24 h. Fundusz obrotowy 12,153 koron był wyższy o 3,445 kor. aniżeli w roku poprzednim.

Wzrastające z każdym rokiem poszczególne fundusze Towarzystwa dają rękojmię na przyszłość utrzymania budżetu Towarzystwa w równowadze, gdy wzmoczone prace naukowe rolnicze wymagać będą częstszego wydawania »Roczników nauk rolniczych« o az gdy zajdzie potrzeba wypełnienia innych zadań przewidywanych w statucie.

Liczba członków wynosi obecnie 410 — czyli zwiększyła się o 57. Sprawozdanie przyjęto do wiadomości. Prof. Sikorski w imieniu Komisji kontrolującej postawił wniosek o udzielenie absolutorium Wydziałowi — wniosek przyjęto.

Dr. Ignacy Kosiński referował wniosek w sprawie urządzenia kongresów rolniczych. W dyskusji przyjmowali udział prof. Dr. Klecki, Parnowski, Mierzyński, Rugiewicz, Sobieszcański.

Uchwalono, ażeby Wydział zajął się urządzeniem na koniec r. 1913 ko gresu naukowego rolniczego.

Lista uczestników.

Baurowicz Aleksander, Kraków, Grodzka.
 Baranowski Ignacy, Warszawa, Zakopane.
 Bąkowski Adam, Przemyśl.
 Begale Ludwik, Ostrów Ks. poznańskie, Hot. Pollera.
 Beno Stanisław, Kalisz, Radziwiłłowska 4.
 Beranek Roman, Łowicz, gubernia Warszawska, Hotel Victoria.
 Beranek Roman, Łowicz, Hotel Victoria.
 Berezowski Tadeusz, Kraków, Floryańska 49.
 Bekowski Ludwik, Lwów, Batorego 25.
 Biały Jan, Miechów, Dunajewskiego 2.
 Bielecki Jan, Paryż, Biskupia 9.
 Czerny-Szwarcenberg Edward, Kraków, Długa 32.
 Dębski Bronisław, Warszawa, Karmelicka 22.
 Domański Ludwik, Trzydnik por. Janów, Czysta 5.
 Dzierzbicki Adam, Kalisz, Studium rolnicze.
 Flis Kazimierz, Kraków, Łobzowska 4.
 Godłowski Aleksander, Lisko, Wiślna 11.
 Jabłoński Antoni, Kraków, Studencka 4.
 Jakubowski Zygmunt, Lwów, Szlak 20.
 Jakubowski Feliks, Warszawa, Strzelecka 15.
 Janča Władysław ks., Hromiczysz, Morawa, hotel Narodowy.
 Jasieński Tadeusz, Warszawa, Grand hotel.
 Jaworski Wład., Bisówka Wołyń, Pijarska 5.

Jawitz Balbina, Warszawa, hotel Millera.
 Klecki Leon, Kraków, Wielopole 8.
 Kramarzyńska Julia, Kraków, Mikołajska 26.
 Kaznowski Kazimierz, Zawiercie, Dietłowska 9.
 Komenda Waclaw, Opatów, Król Pol., Stachowskiego 12.
 Kulczyński Władysław, Kraków, Kopernika.
 Kalter Maksymilian, Chodorów, Centralny.
 Kozłowski Mieczysław, Warszawa, Hot. Drezd.
 Kowalski Józef, Fryburg, Studencka 8.
 Kwieciński Jan, Podzamcze. lubelska gub., Garbarska 7.
 Litwinowicz Orest, Lwów, Pensjonat »Ukraina«.
 Lipke Leonard ks., Kraków, Kopernika 26.
 Liebermann Emil, Kraków, Grodzka 48.
 Łoszek Adam, Baku, hotel Austrya.
 » Zofia, » » »
 Łowczowski Wiktor z Wojnicza, Łobzowska 12.
 Majewski Kazimierz, Kraków, Wolska 9.
 Marianowski Konstanty, Żabno.
 Mariszler Juliusz, Lwów, Radziwiłłowska 4.
 Miszke Tadeusz, Lwów, Strzelecka 19.
 Michalik Józef, Tarnopol.
 Nieć Julian, Dobczyce, Graniczna 11.
 » Teofil, Rzeszów, Graniczna 11.
 Osowski Stefan, Kraków, Biskupia 9.
 Osowska Helena, » » » 9.
 Ozimek Stanisław, Tarnów, Karmelicka 16.
 Prus Jan, Lwów, Batorego 18.
 Poratyński Pipes Jan, Lwów, Pijarska 9.
 Rudzki Stefan, Zakopane, hotel Centralny.
 Reis Wiktor, Lwów, Starowiślna 1.
 Reichenstein Marek, Lwów, Kopernika 15.
 Starostwo górnicze dla Galicyi, Kraków.
 Ślaski Julian z Warszawy.
 Semerád Jan, Praga Czeska, delegat czasopism czeskich.
 Grand hotel.
 Sztampke Marya, siedlecka gub., hotel Polski.
 Sikorski Stanisław, Kraków, Szpitalna 4.
 Stopczanski Jan, Kraków, Szewska 12.
 Sujkowski Antoni, Będzin, Straszewskiego 5.
 Skup Władysław, Warszawa, Starowiślna 19.
 Wiktor Jan, Lwów, Batorego 7.
 Wąsowicz-Dunin Miecz., Lwów, hotel Pollera.
 Ignacy Watten, Łódź, hotel Saski.
 Zofia » » » »
 Zabielski Stanisław, Stryj, Zwierzyniec.
 Zamorski Stanisław, Kraków-Dębni, Konopnickiej 2.
 Zgórski Kazimierz, Lwów, Studencka 4.
 Zawirski Zygmunt, Lwów, Kopernika 17.
 Zbigniewicz Jan, Tarnów.
 Żuławski Henryk, Kraków, Smoleńsk 22.
 Żółtowski Antoni, Butno, hotel Victoria.
 Dr Żychoń Józef, Zakopane, Victori.

Razem osób 74; z poprzednimi 1099; razem z uczestnikami, którym rozesłano karty honorowe 1268.

JAN MICHALIK CUKIERNIA LWOWSKA

KRAKÓW, UL. FLORYAŃSKA 45.

SPECYALNE CENNIKI DARMO I OPLATNIE.

PRZY CUKIERNI DWIE WIELKIE SALE, NADZWYCZAJ WYGODNIE URZĄDZONE, GODNE ZWIEDZENIA. ∴ LOKAL CUKIERNI OTWARTY OD 6-TEJ GODZINY RANO DO 2-GIEJ W NOCY.

POLECA WSZELKIE WYROBY, WCHODZĄCE W ZAKRES POSTĘPOWEGO CUKIERNICTWA. CUKRY DOBOROWE MIESZANE. CEKOLADY TABLICZKOWE. HERBATNIKI, PIERNIKI, KARMEŁKI OWOCOWE, KANDYZY Z OWOCÓW. ZNAKOMITĄ CEKOLADĘ PROSZKOWĄ Z WANILIĄ. KAKAO KURACYJNE HYGIENICZNE ODTŁUSZCZONE.

∴ EKSPEDYCJA POCZTOWA ODWROTNA.

Otwarcie Wystawy zdrojowisk i uzdrowisk polskich w Krakowie.

We wtorek o godzinie 12 odbyło się uroczyste otwarcie wystawy urządzonej przez Polskie Towarzystwo Balneologiczne. Honoracyorów Zjazdu przewoził na wystawę automobil hr. Potockiego z Rymanowa. W pięknie udekorowanej hali Akademii handlowej otworzyli wystawę Dr. Schneider, jako zastępca prezesa Komitetu wystawowego, Dr Zanietowski jako sekretarz Tow. Bal., redaktor Dr Frączkiewicz i dyrektor wystawy Bogdan Hoff w obecności licznie zgromadzonych lekarzy i szeregu dostojnych osobistości. Byli obecni: ks. biskup Nowak, JE. Ćwikliński, delegat Fedorowicz, hr. Potocki z Rymanowa, prezes Zjazdu Prof. Nowak i wielu innych.

Dr. Ludwik Schneider powitał zgromadzonych następująco przemową:

»Walne Zgromadzenie Polskiego Tow. Balneologicznego uchwaliło urządzać wystawę zdrojowisk i zakładów leczniczych polskich — podczas XI Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich. Czyniąc zadość uchwale zawiązał się Komitet i urządził wystawę dzisiejszą. Wystawa jest niejako porachunkiem naszej pracy, rozwoju naszego przemysłu zdrojowego, naszego krajowego lecznictwa. Komitet uwzględnił przede wszystkim przemysł krajowy, chcąc dać sposobność przyjrzenia się, czego nam w kraju jeszcze brakuje, abyśmy mogli uzupełnić i wydoskonalić się, a przysłały wystawę przedstawić Szanownym Kolegom doskonalszą i obfitszą.

Na tem miejscu niech mi wolno będzie złożyć podziękowanie Prześwietnemu Prezydium miasta za chętnie udzielenie gmachu Akademii handlowej na pomieszczenie wystawy, Wys. Minist. dla robót publ. za szczerą pomoc finansową, Wystawcom za obesłanie wystawy oraz wszystkim, którzy nam w urządzeniu wystawy pomocnymi byli.

Mam zaszczyt imieniem Komitetu wystawowego Polskiego Tow. Balneologicznego otworzyć wystawę — zdrojowisk i zakładów leczniczych polskich, oraz wystawę farmaceutyczną polską.

Następnie oprowadzali członkowie Komitetu gości po poszczególnych salach gmachu Akademii.

„A LA VILLE DE PARIS“

KRAKÓW, RYNEK GŁ. (PAŁAC SPISKI)

BUTY AMERYKAŃSKIE. :: PRZYBORY DO PODRÓŻY

HOTEL NARODOWY

KRAKÓW, POSELSKA L. 22. :: (WŁASNOŚĆ DRA STANISŁAWA ADAMSKIEGO. :: GUSTOWNIE ODNOWIONY. :: POKOJE OD 2 KOR. WZWYŻ.

M. ZWILLING
OPTYK I MECHANIK

Kraków, Sławkowska l. 4. :: Mikroskopy na raty.

KAWIARNIA FRANCISZKA SAUERA W KRAKOWIE

ulica Szczepańska l. 1, 1-sze piętro. — Telefon 350.

została gruntownie odrestaurowana wedle wymagań obecnej doby. Czytelnia zaopatrzona we wszystkie pisma krajowe i zagraniczne. Dwa salony damskie z osobnem wejściem. Sala bilardowa; 4 bilardy. Bufet zaopatrzony w najlepsze gatunki win, koniaków, likierów itp. Zakład otwarty od 6 rano do 3 w nocy.

PAMIĄTKI Z KRAKOWA

oraz zegarki i wyroby jubilerskie poleca

najtaniej

EMIL GOLDWASSER

KRAKÓW, UL. GRODZKA L. 25.

Wł. Tomaszewski Kraków, Rynek gł. L. 16.

Lampy naftowe, elektryczne, serwisy porcelanowe i szklane. Pamiątki z Krakowa.

JÓZEF KUCZMIERCZYK

KRAKÓW, UL. ŚW. ANNY. — NR. TELEFONU 394.

HANDEL DELIKATESÓW, POKOJE DO ŚNIADAŃ — PIWO PILZNEŃSKIE „URQUELL“ WENTYLACJA ELEKTRYCZNA.

WACŁAW JANEKZEK KRAKÓW RYNEK 8

SKŁAD PAPIERU I GALANTERYI. :: WYKONUJE WSZELKIE DRUKI LEKARSKIE PO BARDZO NISKICH CENACH. :: PAMIĄTKI Z KRAKOWA.

L. TOMASZKIEWICZ

OPTYK I MECHANIK KRAKÓW, FLORYAŃSKA 2

poleca: lornetki teatralne i połowe oraz najnowsze amerykańskie cwikiery Fits-U.

P. P. Przyjezdnym godnym zwiedzenia jest lokal pierwszorzędnej

Telefon 1125.

Kawiarni

Telefon 1125.

Jana Mrożyńskiego w Rynku głównym l. 19, albowiem odznacza się pamiątkami histor. z XVI. w. celuje doborowymi artykułami spożywczeimi, wielki wybor pism, sale do gry, bilardy, wspaniały widok na Rynek itp.

Ludności wijskiej w okolicach objętych ruchem wychodźczym polecać należy założone dla opieki nad wychodźcami i subwencyonowane przez Sejm Krajowy

Polskie Towarzystwo Emigracyjne
w Krakowie, ul. Rałziwłowska 12

w domu własnym. (Filia we Lwowie ul. Działyńskich l. 5.

Polskie Towarzystwo Emigracyjne w Krakowie ułatwia znalezienie pracy w kraju i zagranicą i w tym celu utrzymuje bezpłatne biuro pośrednictwa pracy; opiekuje się ono także wych. zcami, udającymi się za morze, pouczając ich, kiedy, jak, którędy i dokąd jechać należy, i w tym celu utrzymuje biuro sprzedaży kart okrętowych i bezpłatne biuro informacyj. e w sprawach wychodźstwa zamorskiego; dla Polaków prze ywających na obczyźnie utrzymuje przy głównym swym biurze bezpłatną wypożyczalnię ksiązek; wydaje własną gazetę, poświęconą sprawom wychodźstwa pod. »Polski Przegląd Emigracyjny»; utrzymuje bezpłatne biuro porady prawnej dla wychodźców, ułatwia im nabywanie ksiąrek, wypisywanie gazet, zakładanie towarzystw oraz załatwianie rozmaitych spraw w kraju, utrzymuje własne biura za granicą, wydaje przewodniki po obcych krajach i słowniki cudzoziemskich języków, ułożone dla użytku polskich robotników itd. P. T. E. jest instytucją bezpartyjną, mającą na celu wyłącznie dobro polskiego społeczeństwa i polskich wychodźców.

PLANTY KRAKOWSKIE

napisał
FRANCISZEK KLEIN.

Książka wydana obecnie przez Towarzystwo Ochrony Piękności Krakowa, ozdobiona 95 ilustracjami najpiękniejszych motywów, wybranych z plantacji i 5 planami o 107 stronach druku, odbita wzorowo na pięknym papierze kredowym, ujęta w wykwintną okładkę, pomysłu art.-mal. J. Bukowskiego, może być najodpowiedniejszą pamiątką Zjazdu przyrodniczo-lekarskiego. Tow. Ochrony Piękności Krakowa i okolicy, korzystając ze stosownej chwili Zjazdu i uważając za obowiązek popularyzacji swych idei ofiarowuje tylko **członkom Zjazdu przyr.-lek.** książkę o „Plantach krakowskich“, po znacznie niższej cenie zamiast 4:50 kor. **po 3 kor.**

KRAKÓW, ZYBLIKIEWICZA 9, TELEF. 1396. MECHANOLECZNICZY I ORTOPEDYCZNY ZAKŁAD ZANDEROWSKI

Oryginalne aparaty Dra Zandera. — Gimnastyka lecznicza. — **LECZENIE GORĄCEM POWIETRZEM.** — **MIĘSIENIE I ELEKTRYZOWANIE.** Własna pracownia gorsetów, sztucznych kończyn, opasek przepukli, i t. d.

APARAT ROENTGENA

do prześwietlań i fotografii w celach rozpoznawczych chorób wewn. i chirurg.
DR. ALF. MERZ. DR. M. STASZEWSKI. DR. Z. WACHTEL.

Zakład otwarty przez cały rok, także przez wakacje
od 9—1 i od 4—6 i prowadzony tylko przez lekarzy.

KSIĘGARNIA NAKŁADOWA I SORTYMENTOWA

Skład i wypożyczalnia nut muzycznych oraz główna ekspedycja pism periodycznych

S. A. KRZYŻANOWSKIEGO

W KRAKOWIE

poleca swój skład zaopatrzonej obficie w najnowsze dzieła z zakresu medycyny i chirurgii w języku polskim i niemieckim, zarazem dostarcza takowe na życzenie we wszystkich innych językach w najkrótszym czasie. — W celu ułatwienia nabycia tychże odstępnie takowe P. T. Lekarzom i Studentom medycyny na rachunek na spłaty miesięczne.

Przenumerata czasopism lekarskich we wszystkich językach. Katalogi lekarskie bezpłatnie.

Salon

Powszechnego Związku artystów malarzy i rzeźbiarzy

W Krakowie, Mały Rynek L. 6. — I. piętro.

Sprzedaż obrazów i rzeźb po przystępnych cenach. Od g. 10 rano do 6 popołudniu. — Pocztówki własnego nakładu. Ilustrowane katalogi z Wystawy Niezależnych. ☺ ☺ ☺ ☺ Wstęp wolny.

INSTYTUT MUZYCZNY

w Krakowie, ul. św. Anny 1. 2. — Telefon 2.236.

Wpisy od 26 sierpnia. Rok szkolny od 1 września do 1 lipca.
Grono nauczycielskie: K. Umlaufowa, O. Kaufmanówna, H. Raczyńska, Dr. Bylicki, A. Bandrowski, S. Giebułtowski, B. Kopystyński, B. Raczyński, M. Świerzyński.

Z inicjatywy Prof. Dr. PILTZA
otwarty będzie z dniem 1 października r. b.

ZAKŁAD WYCHOWAWCZO-LECZNICZY

w Krakowie, ul. Kopernika 1. 23.

dla nerwowych i słabo rozwiniętych dzieci.

Wyjaśnienie udziela lekarz zakładu
Dr. J. Jasieński ul. Kopernika 23.

KSIĘGARNIA G. GEBETHNERA I SP. W KRAKOWIE, RYNEK GŁÓWNY 23

poleca wielki wybór książek we wszystkich dziedzinach wiedzy i literatury. Nowości krajowe i zagraniczne w języku polskim i obcych, otrzymuje niezwłocznie po wyjściu. Pośredniczy w przyjmowaniu przedpłaty na czasopisma krajowe i zagraniczne po cenach redakcyjnych. — Urządza biblioteki i ułatwia nabywanie dzieł na częściową spłatę. — Katalogi własnych i obcych wydawnictw dostarcza na życzenie bezpłatnie. — Zamówienia z prowincyi załatwia z całą sumiennnością i możliwą szybkością, na życzenie za zaliczeniem pocztowem.

MIESIĘCZNIK BIBLIOGRAFICZNY.

KATALOG NOWYCH KSIĄŻEK.

„POMONA“ KRAK. SZKÓŁKA DRZEW SPOŁKA Z OGRANICZONĄ POREKĄ

BIURO: W KRAKOWIE UL. ŚW. GERTRUDY L. 8.
SZKÓŁKI: TRAKT WARSZAWSKI (tuż za rogatką).

Poleca: drzewa i krzewy owocowe i ozdobne róże pienne i krzacaste. Jako specjalność drzewa formowane, jako to: piramidy, palmety, kordony i t. p. Cennik na życzenie darmo i opłacony.

BIBLIOTEKA PRZYRODNICZA POPULARNA

Tom I. W. Kuźniar. „Z przyrody Tatr“ z 28 rycinami. Cena 3 K.

Tom II. E. Kiernik. „Życie w głębiach Oceanu“ z 33 rycinami. Cena 3 K.

Tom III. Prof. K. Nitsch. „Mowa ludu polskiego“ z 1 mapą gwar ludowych. Cena 3 K.

CZŁONKOWIE ZJAZDU MOGĄ NABYWAĆ TE
DZIEŁA W BIURZE ZJAZDU PO CENIE ZNIŻO-
NEJ 2 KOR. 40 HAL.

SŁOWIAŃSKIE UZDROWISKO LUHACZOWICE (LUHACOWICE) NA MORAWACH

pięknie położone w podkarpackiej okolicy z liczbą 6300 kuracuszów. :: 4 źródła alkaliczno-muryatyczne do picia wód. :: Kąpiele mineralne kwaso-węglowe naturalne (jak w NAUHEIM). :: Zakład wodoleczniczy. :: Kąpiele borowinowe. :: Wziewalnia. (Inhalatorium). :: Komora pneumatyczna. :: Kąpiele rzeczne słoneczne i powietrzne.

Prospekty darmo i opłatnie przesyła Zarząd zdrojowy w Luchaczowicach na Morawach.

KRAJOWY ZWIĄZEK TURYSTYCZNY

Kraków, ul. Szpitalna L. 34.
Tel. Nr. 1385.

Udziela wszelkich wyjaśnień, dotyczących podróży lądowych i morskich tak w kraju jak zagranicą, zdrojowisk   i uzdrowisk.

oraz

BIURO MIASTOWE

C. K. AUSTRYACKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH

Wydaje bilety jazdy w ruchu lokalnym, związkowym i zagranicznym.

NOWOŚĆ: Bilety zestawialne w jednym kierunku, wielkie udogodnienia dla wyjeżdżających do miejsc kąpielowych.

WSZYSTKIM TYM RODZICOM I OSOBOM,

KTÓRE DOBROWOLNIE UNIKAJĄ LUB UNIKAĆ MUSZĄ SPOŻYWANIA KAWY ZIARNISTEJ, OBWIESZCZAMY TEN RADOSNY FAKT, ŻE TAKŻE BEZ KAWY ZIARNISTEJ MOŻNA SPORZĄDZAĆ NAPÓJ DO TEJŻE CAŁKIEM ZBLIŻONY, NATOMIAST BEZ ZAWARTOŚCI POD JAKĄKOLWIEK BĄDŹ POSTACIĄ SZKODLIWEJ KOFEINY; TA SPECYALNOŚĆ ZWIĘ SIĘ

FRANCKA „ENRILO“ BEZ KOFEINY.

„ENRILO“ składa się z fachowo-świadomej mieszaniny krajowych ziemiopłodów i sporządza się go całkiem w ten sposób jak kawę, tylko z tą różnicą, że nie bywa on tylko polewany wodą, jeno musi być w wodzie przez pięć minut gotowany. ∴ Już zapach podczas gotowania przypomina wyraźnie kawę ziarnistą, a co dopiero smak, który już niejednego znawcę spowodował do okrzyku: „Enrilo“ zawiera jednak kawę ziarnistą! Tę „Enrilo“ kawę polecamy najgoręcej.

PRÓBK I PRZEPISY DO GOTOWANIA W CELU PRZEPROWADZENIA PRÓB GOTOWANIA I KOSZTOWANIA, WYSYLAJĄ JWP. LEKARZOM CHĘTNIE NA ŻYCZENIE JEDYNI WYTWÓRCY

FIRMA **HENRYKA FRANCKA SYNOWIE W SKAWINIE.**

FORTEPIANY, PIANINA, HARMONIE I PIANOŁE

ZA GOTÓWKĘ I NA SPLATY NAWET
20-to MIESIĘCZNE POLECA FIRMA

∴ **B. GABRYELSKA** ∴

KRAKÓW, KRZYSZTOFORY RYNEK L. 35.

Wyłączne zastępstwo światowych fabryk: Knabe, Steinway, Chikering-Brewster Blüthner, Apollo, Petrof c. k. nadw. dostawca, Rösler c. k. nadw. dostawca, Protze itp.

W KRZYSZTOFORACH, RYNEK 35 W SALONACH MAGAZYNU FORTEPIANÓW FIRMY B. GABRYELSKA

OTWARTY ZOSTAŁ **NOWY SALON SZTUKI**

WYSTAWA I SPRZEDAŻ ZA GOTÓWKĘ
∩ I NA SPLATY DO 20-tu MIESIĘCY. ∩

Autorowie dzieł wystawionych: Axentowicz, Czajkowski. Dębicki, Filipkiewicz, Frycz, Kamocki, Karpiński, Malczewski, Makarewicz, Markowicz, Mehofer, Pautsch, Rzeźnik, Sichulski, Szczygliński, Wyczółkowski, Wyspiański, Zarnecki.

CHEMIA I MIKROSKOP

są dziś najpotężniejszą bronią w rękę fabrykanta tutek i bibulek cygaretowych.

Już nadszedł ten czas, że laika, wyrabiającego tutki cygaretowe nie można nazwać na seryo fabrykantem. Dziś chcąc palaczom dostarczyć wyrobu o ile możliwości jak najmniej szkodliwego, konieczną jest dokładna znajomość chemii, mikroskopu i odnośnych ulepszeń technicznych. To też na podstawie mych własnych rozbiórów chemicznych i badań mikroskopowych, oraz na podstawie wyrobionego smaku i fachowych mych wskazówek, mam zrobioną bibułkę cygaretową, znaną ogólnie pod nazwą:

„Salvesol-Noris“.

Nie wyliczam zalet, jakie posiadają owe tutki cygaretowe „Salvesol-Noris“ z wata w ustnikach teje samej nazwy, gdyż są powszechnie znane i ulubione tak w kraju jak i zagranicą.

Do nabycia we wszystkich trafikach.

M. W. BEŁDOWSKI

Fabryka Tutek i Bibulek cygaretowych
w Krakowie.

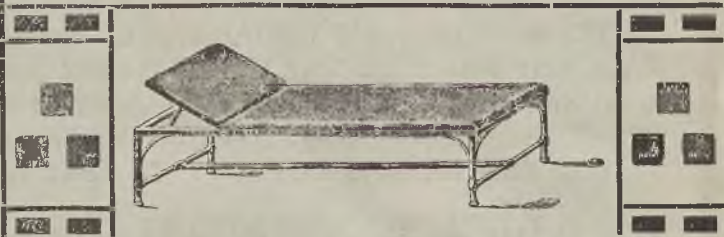
PREMIOWANA NA KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH WYSTAWACH FIRMA

JÓZEFA GORECKIEGO

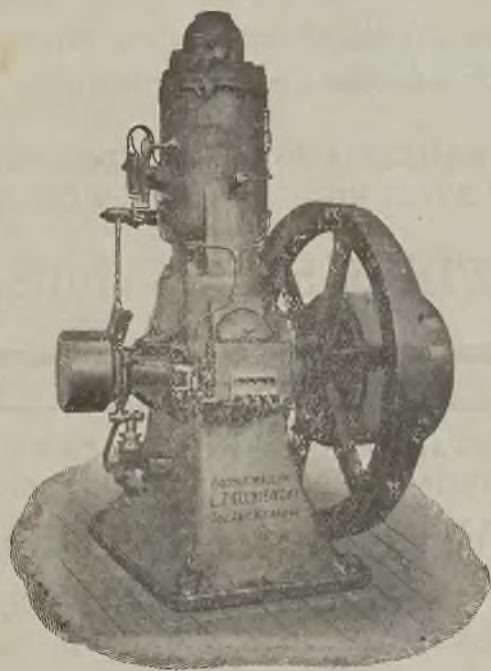
W KRAKOWIE
UL. ŚW. WAWRZYŃCA L. 26.

WYKONUJE POMIĘDZY INNEMI WYROBAMI: URZĄDZENIA SZPITALNE, KLINICZNE I DOBOROWE MEBLE LEKARSKIE PO NAJPRZYSTĘPNIEJSZYCH CENACH.

STAŁA WYSTAWA W LOKALU WYSTAWY BUDOWLANEJ UL. STRASZEWSKIEGO 28.

MOTORY

„ELZETA“

C. K. UPRZ. FABRYKA MASZYN ZIELENIEWSKI-KRAKÓW

TOWARZYSTWO AKCYJNE — ROK ZAŁOŻ. 1804
BIURO: KROWODERSKA L. 65 : TELEF. 196.

Oddział I. Budowa maszyn:

Maszyny parowe, pompy, maszyny wyciągowe, kopalniane, kompresory itp.

Oddział II. Kotleńnia:

Kotły parowe różnych systemów i wielkości.

Oddział III. Budowa mostów i konstrukcji żelaznych:

Mosty kolejowe, drogowe, konstrukcje dachowe i t. d.

Oddział IV. Odlewnia żelaza i metali:

Odlewy budowlane i maszynowe podług własnych lub nadesłanych modeli do 10-ciu ton w jednym kawałku.

Oddział V. Budowa statków:

Statki rzeczne, parowe i motorowe, todzie, bagry, lądowe i rzeczne, parowe i motorowe.

Oddział VI. Budowa motorów:

Motory naftowe i ropne najnowszej konstrukcji „ELZETA“.